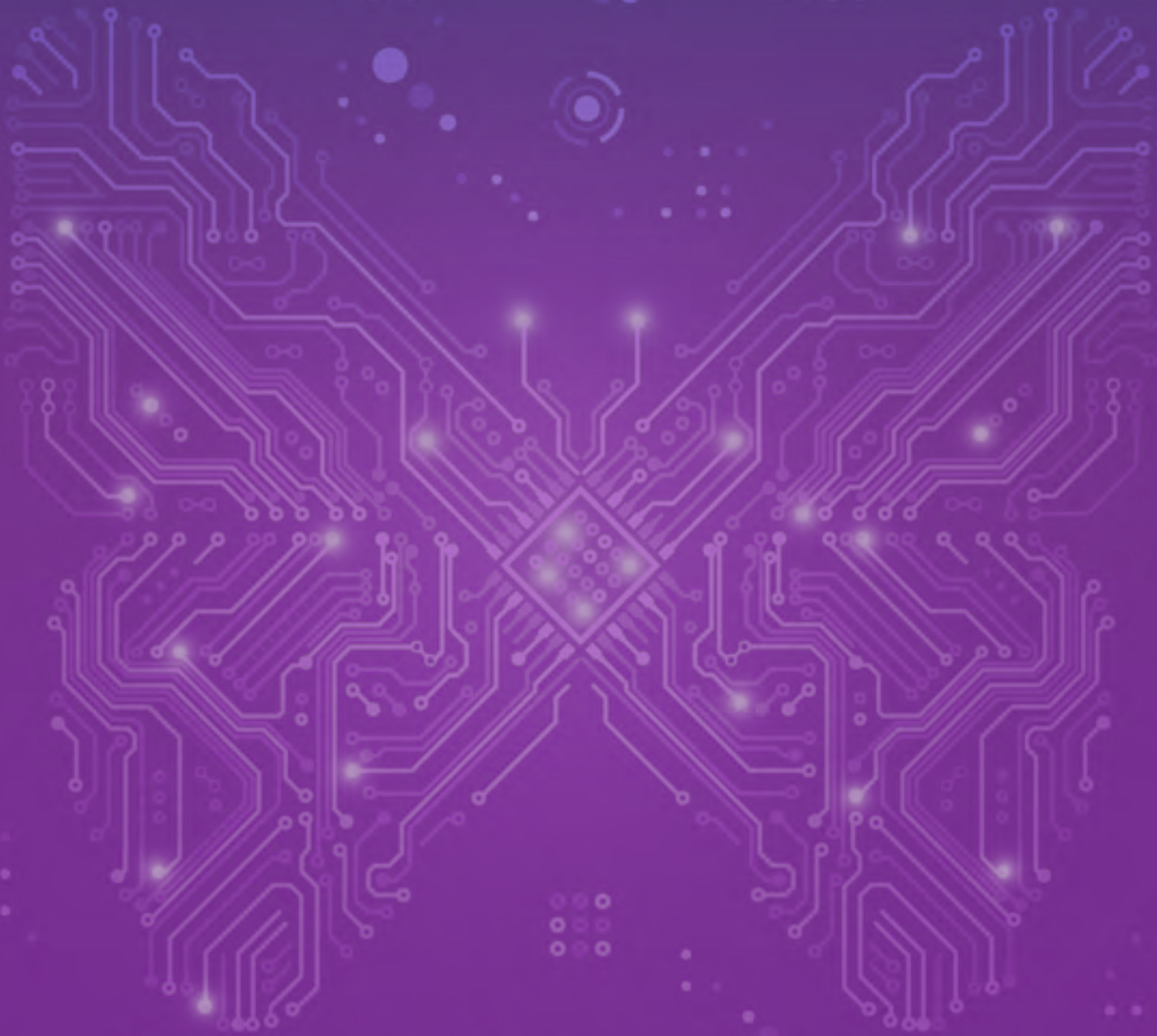

08

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІК

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы саясат	90
Суды тұтыну	90
Ресурстарды тұтыну	91
Атмосфераға ластаушы заттардың шығарындылары	91
Қалдықтарды басқару	93

**ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒА АРНАЛҒАН
ЖАҢА БУЫН ЖЕЛІСІ**

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ САЛАСЫНДАҒЫ САЯСАТ

GRI 307-1

Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (АКТ) индустриясының бір бөлігі ретінде Компания тұтынушыларға қоршаған ортаға теріс әсерін барынша азайтуға, олардың қызметінің тиімділігін арттыруға және шығындарды азайтуға мүмкіндік беретін қызметтерді көрсету арқылы тұрақты қоғамның дамуына үлес қосады. Біз қоршаған ортаға әсер ету көрсеткіштерін жақсартуға ұмтылып, ресурстарды тиімді пайдалануды және шығындарды азайтуды қамтамасыз етіп, клиенттеріміз бен қоғам үшін құндылық жасаймыз. Біздің қызметіміздің негізгі экологиялық аспектілері: энергияны пайдалану, атмосфераға парниктік газдардың шығарындыларын және қалдықтарды азайтуға ұмтылу.

Қоршаған ортаны қорғау саласында Компания келесі қағидаттарды басшылыққа алады:

- Біз қоршаған ортаға әсер етуді басқару және ресурстарды тиімді пайдалану мәселелеріне, соның ішінде тәуекелдерді бағалауға дәйекті және құрылымдалған тәсілді қолданамыз.
- Біз барлық бөлімшелерімізде және өндірістік-өткізу тізбегінің барлық кезеңдерінде қоршаған ортаға әсерімізді басқару мәселелеріне жауапкершілікпен қарауға ұмтыламыз.
- Біз барлық бөлімшелерімізде және өндірістік-өткізу тізбегінің барлық кезеңдерінде экологиялық таза тех-

нологиялар мен қызметтерді дамытуға, пайдалануға және жылжытуға ұмтыламыз.

- Біз өз қызметіміздің экологиялық көрсеткіштерін үнемі өлшеп, бақылап отырамыз және тиісті ақпаратты ашық, сенімді және уақтылы түрде береміз.

Компания Қазақстан Республикасы заңнамасының барлық көзделген талаптарын орындайды. Біз қоршаған ортаға келетін зиянды азайту және табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану арқылы тұрақты дамуға қол жеткізуге ұмтыламыз. Қоршаған ортаға теріс әсерді барынша азайту мақсатында Компания автономды жүйелерді жаңғыртуға инвестиция салады және оларды отынның неғұрлым экологиялық таза түрлеріне (электр энергиясы) ауыстырады, базалық станциялар мен жабдықтарды орнату кезінде Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын сақтайды, жөнделу жұмыстарын жүргізген кезде қоршаған ортаға қауіпсіз материалдар мен технологияларды пайдалануға тырысады. Біз сонымен қатар еркін, ерікті табиғатты қорғау акциялары мен іс-шаралары ұйымдастырамыз. Компанияда ISO 14001 халықаралық стандартының талаптарына сәйкес экологиялық менеджмент жүйесі енгізілген.

СУДЫ ТҰТЫНУ

GRI 303-1, GRI 303-5

Компанияның қызметі су алуға айтарлықтай әсер етпейді, дегенмен біз суды ұтымды пайдалануға тырысамыз. Суды тұтыну бірқалыпты қарқынмен өсуде және тұрақты пайдалану динамикасын көрсетеді.

Компанияның бөлімшелері телекоммуникация қызметтерін көрсетудің өндірістік процесінде суды қайта пайдаланбайды. Компания суды тек санитарлық-тұрмыстық және шаруашылық қажеттіліктерге пайдаланады. Тұтынылатын суды есепке алу аспаптары орнатылған, олар жақсы техникалық жағдайда ұсталады.

РЕСУРСТАРДЫ ТҰТЫНУ

GRI 301-1, GRI 302-1, GRI 302-4

Есептеулер Қазақстан Республикасының шығарындылардың ұлттық коэффициенттерін және IPCC халықаралық коэффициенттерін қолдана отырып, GHG хаттамасы бойынша орындалды.

Электр тұтыну көрсеткіші 2023 жылы да (+ 43,0%), 2024 жылы да (+ 37,7%) айтарлықтай өсуді көрсетеді. Бұл

есепке алу ауқымының кеңеюіне, техникалық объектілер үлесінің артуына, сондай-ақ деректерді жинаудың неғұрлым дәл әдісіне көшуге байланысты болуы мүмкін. Жылу бойынша көрсеткіш, керісінше, 2024 жылы 35,3%-ға төмендеді, бұл объектілерді электрмен жылытуға көшіруге немесе энергия тиімділігінің басқа шараларына байланысты болуы мүмкін.

Көрсеткіш	2022	2023	2024
Электр энергия, кВт*сағ	185 000 000	264 500 000	364 324 437
Жылу энергиясы, Гкал	3 843	3 735	2 415
Бензин, тонна	224	233.99	245
Дизель, тонна	109	108.38	108
Суды тұтыну, м ³	39 473	43 106	44 049

АТМОСФЕРАҒА ЛАСТАУШЫ ЗАТТАРДЫҢ ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫ

GRI 305-6, GRI 305-7

Компания атмосфераға ластаушы заттар шығарындыларын жасайтын екі стационарлық көзді пайдаланады. Есепті кезеңдегі шығарындылар көлемі туралы толық ақпарат төмендегі кестеде берілген.

ПАРНИКТІК ГАЗДАР ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫ (SCOPE 1 ЖӘНЕ SCOPE 2)

Шығарындылар санаты	2022	2023	2024	2023/2022	2024/2023
Scope 1 (т CO ₂ e)	1 483,75	1 487,33	1 522,51	≈ 0%	+2,4%
Scope 2 (т CO ₂ e)	133 940	191 058	263 671,9	+42,6%	+37,9%
Scope жиыны 1+2	135 423,8	192 545,3	265 194,4	+42,1%	+37,8%

Scope 1 үш жыл ішінде 2,4% өсімнен аспай, іс жүзінде бір деңгейде қалып отыр, бұл жанармайды пайдаланудың тұрақты құрылымын көрсетеді. Сонымен қатар, Scope 2 шығарындылары 2022 жылдан 2024 жылға дейін екі есе өсті, бұл электр қуатын тұтынудың айтарлықтай өсуінен туындады. Бұл жаңа техникалық объектілерді

қосуды да, деректерді есепке алу жүйесіне толығырақ қосуды да білдіруі мүмкін. Жиынтығында 2024 жылы Scope 1 + 2 шығарындылары 265 194,4 тонна CO₂e құрады, бұл 2022 жылғы деңгейден екі есе артық.

ЗИЯНДЫ ШЫҒАРЫНДЫЛАР (SCORE 1, ЖАНАРМАЙ БОЙЫНША)

Заттек	2022, т	2023, т	2024, т	2024/2023
NO _x	2,74	2,77	2,83	+2,2%
SO ₂	0,31	0,31	0,32	+3,2%
CH ₄	0,012	0,012	0,013	+4,2%
N ₂ O	0,023	0,023	0,024	+4,3%
PM (шаң)	0,327	0,325	0,33	+1,5%
NMVOС	0,868	0,873	0,89	+2,0%

Жанармай жағу кезінде шығарылатын зиянды заттардың деңгейі аздап ұлғаюмен тұрақты деңгейде қалды. Бұл жалпы құрылымда мотор жанармайын (бензин мен дизельді) тұтынудың өзгеріссіз көлемін және жанармайдың жаңа түрлерінің жоқтығын білдіреді.

CO₂e шығарындыларының қарқындылығы

Метрика	2022	2023	2024	2024/2023
1 қызметкерге шаққандағы т CO ₂ e	54,39	79,07	111,19	+40,6%
1 млрд тг түсімге шаққандағы т CO ₂ e	612,22	846,35	1 099,02	+29,9%
1 Пбайт трафикке шаққандағы т CO ₂ e	187,49	241,59	306,94	+27,0%

2024 жылы барлық бағыттар бойынша CO₂e шығарындылары қарқындылығының жалпы өсуі байқалады. Өсіресе, бір қызметкерге шаққандағы шығарындылардың өсуі (+40,6%) байқалады, бұл шығарындылар көлемін сақталып, қызметкерлер санының қысқаруы-

на байланысты. Сондай-ақ, түсім мен трафик бірлігіне шаққандағы шығарындылар қарқындылығы ұлғайды, бұл энергия тиімділігінің төмендегенін білдіруі және энергия менеджменті және цифрландыру жөніндегі бағдарламаларды енгізу қажеттігін көрсетуі мүмкін.

ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ

GRI 306-1, GRI 306-2, GRI 306-3, GRI 306-4

Компанияның қызметі барысында негізінен есептен шығарылған жабдықтар түріндегі қалдықтар мен тұрмыстық қалдықтар пайда болады. Қалдықтарды шығаруға және көмуге лицензиясы бар мамандандырылған ұйым коммуналдық қалдықтарды шығарады. Телекоммуникация құралдарын және ұйымдастыру техникасын кәдеге жарату мен қайта өңдеу үшін есептен шығару мен беру ұйымның «Есептен шығарылған телекоммуникация құралдарын бөлшектеу және кәдеге жарату ережелері» стандарты бойынша жүзеге асырылады. Есептен шығарылған жабдықтар, кабельдер мен ұйымдастыру техникасы түсті және қара металдарды жинауға, сақтауға және жоюға лицензиясы бар мамандандырылған ұйымға беріледі. Пайдалану қызметі кейбір жабдықтарды қосалқы бөлшектер ретінде одан әрі пайдалану туралы шешім қабылдайды.

Компанияда кеңсе аумағында қалдықтарды бөлек жинау жүйесі енгізілген. Бұл экологиялық таза және жауапты іс-әрекетке жасалған қадам.

Арнайы төрт секциялы экожәшіктерді пайдалана отырып, біз пайдалы қайталама шикізатты жалпы қалдықтардан бөлу арқылы Жер ресурстарын сақтауға көмектесеміз. Жиналған шикізат қоқыс полигонында сақталудың орнына жаңа тауарлар өндіруге жіберіледі. Қалдықтарды бөлек жинау жүйесі енгізілгеннен бері қайта өңделуге 506,7 кг қайталама шикізат берілді.

ҚАҒАЗ

373,3 кг

ПЛАСТИК

83,4 кг

ШЫНЫ

18 кг

**СҰРЫПТАЛМАЙТЫН
ҚАЛДЫҚТАР**

32 кг

